# CHAQALOQLAR VA GO‘DAKLAR TERISI PARVARISHI: TAGLIK DERMATITIDAN TORTIB SEBORIYALI DERMATITGACHA

**Imomaliyeva Layloxon Sohibjon qizi**

*Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti, 2-pediatriya fakulteti, 507-guruh talabasi*

Ilmiy rahbar: t.f.n., dotsent Xodjaeva Sabri Mahmudovna

## Dolzarbligi

Chaqaloqlar va go‘daklar terisi anatomik hamda fiziologik jihatdan kattalar terisidan sezilarli darajada farq qiladi. Go‘daklar terisining epidermisi yupqa, mug‘uz qatlami sust rivojlangan va gidrolipid pardasi yetarlicha shakllanmagan. Ushbu xususiyatlar sababli chaqaloqlar terisi tashqi muhit ta’sirlariga, namlik va mikrobial omillarga juda ta’sirchan bo‘ladi. Erta yoshdagi bolalarda uchraydigan terining patologik holatlari orasida taglik dermatiti va seboriyali dermatit eng ko‘p tarqalgan bo‘lib, ularning to‘g‘ri profilaktikasi va davolash usullarini ishlab chiqish zamonaviy pediatriya hamda bolalar dermatologiyasining dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

## Tadqiqotning maqsadi

Chaqaloqlar va go‘daklarda uchraydigan taglik dermatiti hamda seboriyali dermatitning klinik kechishi va etiologik omillarini baholash, shuningdek ularning oldini olish va parvarish qilish bo‘yicha samarali tavsiyalarni ishlab chiqish.

## Material va usullar

Tadqiqot doirasida Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti klinikalariga murojaat qilgan 0 yoshdan 1 yoshgacha bo‘lgan 60 nafar go‘daklarning klinik va anamnestik ma’lumotlari tahlil qilindi. Bemorlar ikki guruhga bo‘lindi:

**1-guruh (32 nafar):** taglik dermatiti tashxisi qo‘yilgan bolalar.

**2-guruh (28 nafar):** seboriyali dermatit belgilariga ega bolalar.

Barcha bolalarda umumiy dermatologik ko‘rik o‘tkazildi, epidermik to‘siq holati

hamda ota-onalarning terini parvarish qilish bo‘yicha bilimlari so‘rovnoma yordamida baholandi.

**Tadqiqot ko‘rsatkichlari tahlili**

| Ko‘rsatkichlar | 1-guruh (Taglik dermatiti, n=32) | 2-guruh (Seboriyali dermatit, n=28) |
|---|---|---|
| Asosiy etiologik omil | Noto‘g‘ri parvarish va namlik (68.7%) | Yog‘ bezlari giperfunktsiyasi, Malassezia (71.4%) |
| Klinik ko‘rinishi | Eritema, shish, oraliq/chanqob shilinishlari | Bosh va qoshda sarg‘ish-yog‘li qatqaloqlar (gneays) |
| Tavsiya etilgan terapiya | Sink oksidli krem, dexpantenol, havo vannalari | Emolientlar, yumshatuvchi neytral shampunlar |
| Tuzalish muddati | 3–5 kun ichida (84.3% samaradorlik) | 7–10 kun ichida to‘liq tozalanish |

**Natijalar va muhokama**

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, 1-guruhdagi (taglik dermatiti) bolalarning 68.7% ida kasallik noto‘g‘ri parvarish (tagliklarni kech almashtirish, sun’iy gigiyena vositalaridan haddan tashqari ko‘p foydalanish) oqibatida kelib chiqqan. Klinik ko‘rinishda oraliq va chanqob sohalarida eritema, shish va shilinishlar kuzatildi. Davolash jarayonida sink oksid saqlovchi kremlar, dexpantenol hamda to‘g‘ri havo vannalari qo‘llanilishi natijasida 3-5 kun ichida simptomlar 84.3% bolalarda batamom yo‘qoldi.

2-guruhda (seboriyali dermatit) bolalarning 71.4% ida boshning sochli qismida va qosh sohasi atrofida sarg‘ish-yog‘li qatqaloqlar (gneays) aniqlandi. Ushbu holat yog‘ bezlarining giperfunktsiyasi va Malassezia zamburug‘larining faolligi bilan

bog‘liq ekanligi ta’kidlandi. Emolientlar va yumshatuvchi maxsus neytral shampunlar qo‘llanilganda 7-10 kun ichida teri qatlami to‘liq tozalandi.

**Xulosa**

**1.** Chaqaloqlar terisi o‘ziga xos fiziologik oziqlantirish hamda ehtiyotkorona parvarishni talab etadi.

**2.** Taglik dermatiti rivojlanishida asosiy risk omili terining uzoq vaqt nam va yopiq muhitda qolishidir, buni bartaraf etishda dermatoprotektiv va tiklovchi vositalar yuqori samaradorlik ko‘rsatadi.

**3.** Seboriyali dermatit kechishida ota-onalarni gipoallergen parvarish vositalaridan to‘g‘ri foydalanishga o‘rgatish hamda mexanik shikastlanishlarsiz qatqaloqlarni yumshatib olib tashlash muhim ahamiyatga ega.